

Εισαγωγικές έννοιες στη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Επεξεργασία Υλικού Αρχοντίας Μαντζαρίδου

Δρ. Άννα Σιγανού
Σχολική Σύμβουλος ΠΕ06

1

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ				
Η εκ των προτέρων σχεδίαση της διδασκαλίας για να ανταποκριθεί στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες των παιδιών.				
ΚΑΘΟΔΗΓΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ				
Αποδοχή της διαφορετικότητας των μαθητών	Συνεργατικές διαδικασίες μάθησης	Σύνδεση της νέας γνώσης με τις εμπειρίες των μαθητών	Πολλαπλές προσεγγίσεις Μάθησης	Διαχείριση της τάξης με ευέλικτες Ρουτίνες
Δυνατότητα επιλογής από τους μαθητές για το τι και το πώς της μάθησής τους	Επικοινωνία και διάδραση στη γλώσσα στόχο	Μαθαίνω πώς να Μαθαίνω	Ανοιχτότητα/ Διερεύνηση Συλλογικό-τητα	Ποικιλία μεθόδων Αξιολόγησης

2

ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΟΥΝ

ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Οι πληροφορίες και οι ιδέες που παρέχονται στους μαθητές προκειμένου να πετύχουν τους μαθησιακούς στόχους.	Οι δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχει ο μαθητής προκειμένου να κατανοήσει ή να κατακτήσει την πληροφορία.	Εργασίες διαβαθμισμένης δυσκολίας με τις οποίες ο μαθητής παρουσιάζει αυτό που γνωρίζει, έχει κατανοήσει και μπορεί να κάνει.	Το κλίμα και η οργάνωση της τάξης.

3

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΤΗΝ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ	ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ	ΤΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΦΙΛ
Οι γνώσεις και η ικανότητα του μαθητή να ανταποκριθεί σε συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους.	Η έλξη, η περιέργεια, το πάθος, οι προτιμήσεις του μαθητή για ένα συγκεκριμένο θέμα ή η ευχέρειά του σε μία δεξιότητα που τον παρακινούν για μάθηση.	Ο τρόπος με τον οποίο μαθαίνει ο μαθητής και μπορεί να διαμορφωθεί από τον τύπο της νοημοσύνης, το φύλο, το μαθησιακό στυλ, το πολιτισμικό περιβάλλον κλπ.

4

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ

- Κέντρα Μάθησης
- Διαβαθμισμένα Μαθήματα
- Think Tac Toe
- Cubing
- RAFT
- TPRS
- Frayer Model
- Think – Pair -Share
- Find Someone Who
- KWL
- Jigsaws

5

Κέντρα Μάθησης (Learning Centers)

- Σταθμοί Μάθησης:
 - Περιοχές μελέτης και δράσης ανάλογα με τα **ενδιαφέροντα** και τις **ικανότητες** των μαθητών
 - Δίνουν ευκαιρίες **ατομικών** και **ομαδικών** δραστηριοτήτων

6

Κέντρα Μάθησης (Learning Centers)

Δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές:

- ✓ να εξασκηθούν σε δεξιότητες
- ✓ να ενισχύσουν την κατανόησή τους
- ✓ να επεκτείνουν το περιεχόμενο της μάθησης σε νέους τομείς ενδιαφέροντος
- ✓ να εμβαθύνουν σε πληροφορίες που έχουν ήδη αποκτήσει

Μπορούν να αξιοποιηθούν **περιστροφικά** καθώς επιτρέπουν την **μετακίνηση των μαθητών** στα Κέντρα Μάθησης.

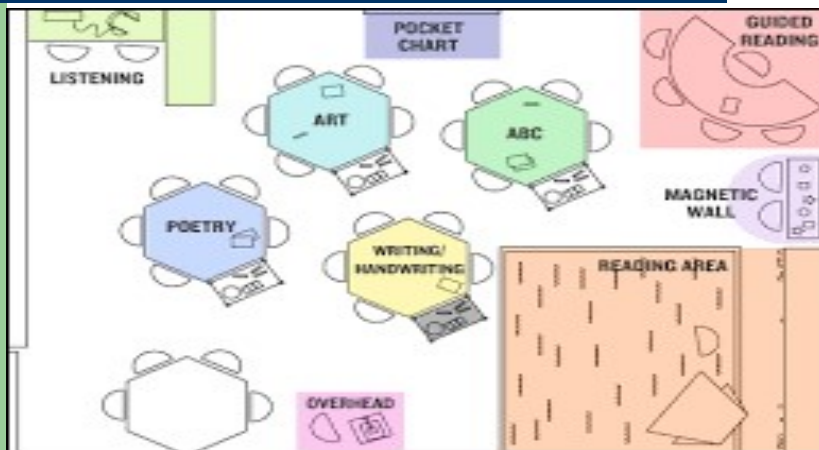
7

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα των Κέντρων Μάθησης

- **τοποθεσία:** καθορισμένη θέση ή χώρος μέσα στην τάξη
- **ετικέτα:** σαφής η εστίαση και ο σκοπός
- **οδηγίες:** οδηγίες σε καρτέλες (τι πρέπει να ολοκληρωθεί και σε πόσο χρόνο)
- **πόροι:** το πληροφοριακό υλικό και χάρτες, μολύβια, χαρτόνια, υπολογιστής, κλπ.

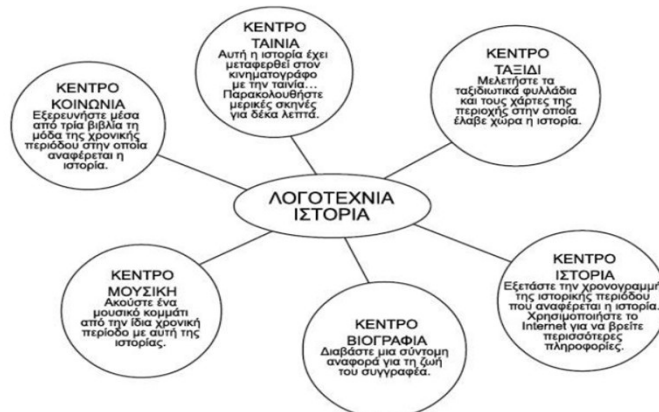
8

Learning centers



9

Κέντρα Μάθησης: Περιεχόμενο



10

Διαβαθμισμένο Μάθημα (Tiered Lesson)

Οι δραστηριότητες:

- διατηρούν την ίδια εστίαση ως προς τους **στόχους του μαθήματος**
- παρέχουν ποικίλες διαδρομές πρόσβασης και διαχείρισης της πληροφορίας ως προς το επίπεδο γλωσσομάθειας.

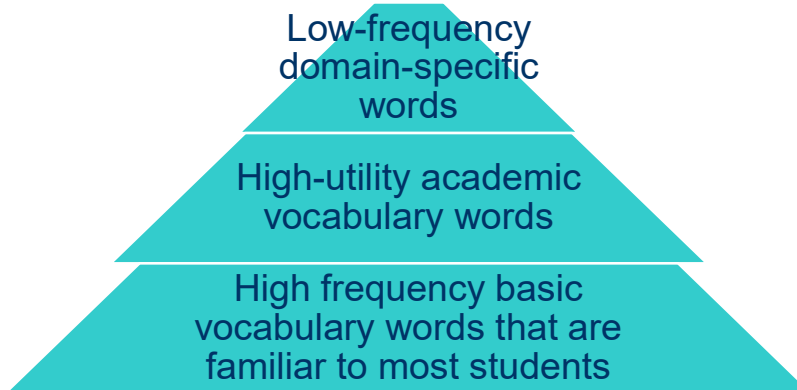
11

Διαβαθμισμένο Μάθημα (Tiered Lesson)

- **Χαμηλό επίπεδο** γλωσσομάθειας: εργασίες με πολύ συγκεκριμένα αποτελέσματα (κλειστά ερωτήματα)
- **Υψηλό επίπεδο**: πιο αφηρημένες αναθέσεις δράσης (ανοιχτά ερωτήματα).
- **Μεσαίο επίπεδο**: συνδυασμός κλειστών και ανοιχτών ερωτημάτων / δράσεων.

12

Διαβαθμισμένο Μάθημα (Tiered Lesson)



13

Think – Tac – Toe (Τρίλιζα)

- Στρατηγική που χρησιμοποιεί τη θεωρία της **Πολλαπλής Νοημοσύνης του Howard Gardner**
- Οι μαθητές επιλέγουν οι ίδιοι, μέσα από μια ποικιλία δραστηριοτήτων τον τρόπο με το οποίο θα επιδείξουν αυτό που γνώρισαν, κατανόησαν και μπορούν να κάνουν

14

Πολλαπλή Νοημοσύνη του Gardner

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ Α γράφω ζυζ εξηγώ ? !		ΛΟΓΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (+) τοποθετώ στη σειρά I II III απεικονίζω με γραφήματα ...	
συνδυάζω κείμενο και εικόνα ...		αντιλαμβάνομαι αιτία και αποτέλεσμα ...	
ΧΩΡΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ο κοιτάζω ...		ΜΟΥΣΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (+) δημιουργώ αφηρημένες έννοιες από συγκεκριμένες φόρμες ...	
αναπαριστώ ...		αναπτύσσω ρυθμό και μοτίβα ...	
απομονώνω βασικές λεπτομέρειες =		συνθέτω αφηγηματικές μελωδίες... ...με την κατάλληλη αρμονία	

15

Πολλαπλή Νοημοσύνη του Gardner

ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (+) αντιλαμβάνομαι τον χώρο ...		ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (-) συνδυάζω χαρακτήρες και δημιουργώ ιστορίες ...	
επεξεργάζομαι αντικείμενα ...		επικοινωνώ με γραφήματα ...	
απεικονίζω κινήσεις ...		παρουσιάζω πληροφορίες ...	
απεικονίζω γνωρίσματα της ύλης ...		εμπλέκω αναγνώστες ...	
ΕΝΔΟΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (-) αναπτύσσω δημιουργικές ιδέες ...		ΝΑΤΟΥΡΑΛΙΣΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (+) οπτικοποιώ ολόκληρα περιβάλλοντα ...	
παίρνω δημιουργικές αποφάσεις ...		παρατηρώ και καταγράφω ...	
εξωτερικεύω σκέψεις με λόγια ...		αναπαριστώ περιβάλλοντα ...	
ξαναδιαβάζω και αναστοχάζομαι ...		απεικονίζω πληροφορίες από τις αισθήσεις μου ...	

16

Think – Tac – Toe (Τρίλιζα)

- Προσδιορισμός των μαθητικών στόχων, των αποτελεσμάτων και σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών.
- **πίνακας εννέα τετραγώνων** – με τη μορφή τρίλιζας – όπου κάθε τετράγωνο προσδιορίζει μία **εργασία** ή ένα **μαθητικό προϊόν** το οποίο **συνδέεται με μία από τις νοημοσύνες του Gardner.**

17

Think – Tac – Toe (Τρίλιζα) Π.χ. Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

Δημιουργήστε μία αφίσα για να παρουσιάσετε την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.	Φτιάξτε μία συλλογή με ποιήματα για την ημέρα της γης.	Δημιουργήστε ένα διόραμα (τρισεπίστυχη παρουσίαση) ενός ιδανικού περιβάλλοντος στον τόπο σας.
Πρόβλεψε τι θα μπορούσε να συμβεί εάν δεν υπήρχε ανακύκλωση.		Γράψτε ένα γράμμα σε ένα φίλο σας για τον πείσετε για την αξία της ανακύκλωσης
Γράψτε ένα άρθρο σε μια εφημερίδα σχετικά με το πότε και το γιατί ξεκίνησε η Ημέρα για το Περιβάλλον.	Σκέψου έναν τρόπο εξοικονόμησης ενέργειας και δοκίμασέ τον στο σπίτι. Κατέγραψε τις ενέργειές σου για πέντε ημέρες.	Καταγράψτε τα αντικείμενα που πετάτε καθημερινά. Επιλέξτε ένα από αυτά, όπως κουτιά από γάλα, πλαστικές σακούλες κλπ. και δημιουργήστε έναν οδηγό για άλλες χρήσεις.

18

Cubing (Κύβοι)

Οι μαθητές: καλούνται

- να εξετάσουν **μία ιδέα, ένα λεξιλόγιο, μία θεματική ενότητα από διαφορετικές οπτικές γωνίες.**
- φτιάξουν έναν κύβο που οι **έξι πλευρές του αντιπροσωπεύουν μία διαφορετική ερώτηση ή δραστηριότητα.**

Ερωτήματα: **Τι; Ποιος; Πότε; Πού; Γιατί; Πώς;**

19

Cubing (Κύβοι)

- **Ομαδικές ή ατομικές εργασίες.**
- Ο μαθητής ρίχνει τον κύβο μία φορά και εκτελεί τη δραστηριότητα που εμφανίζεται. Εάν δεν του αρέσει η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει την **επιλογή να ρίξει μία ακόμα φορά τον κύβο του.** Ανάλογα με τον αριθμό των δραστηριοτήτων ο μαθητής θα ρίξει τον κύβο **2 έως 4 φορές**

20

Παράδειγμα κύβου για τη διδασκαλία λογοτεχνικού κειμένου

<p>Επιλέξτε τέσσερις σημαντικές λέξεις ή φράσεις που υπάρχουν στην ιστορία. Εξηγήστε γιατί είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση της ιστορίας.</p>	<p>Υπάρχουν στοιχεία στην ιστορία που μπορείτε να τα συνδέσετε με μια άλλη γνωστή ιστορία ή με κάποια ιστορία που έχετε ακούσει;</p>	<p>Με ποιο τρόπο η εικονογράφηση βοηθάει στην κατανόηση της ιστορίας. Αναφέρετε συγκεκριμένες εικόνες.</p>	<p>Περιγράψτε τα χαρακτηριστικά, τα κίνητρα και τα συναισθήματα του κύριου χαρακτήρα. Εξηγήστε πώς οι δράσεις του συμβάλλουν στην εξέλιξη των γεγονότων.</p>
			<p>Συγκρίνετε και αντιπαραθέστε τη δική σας άποψη για την ιστορία αυτή. Τι θα αλλάζατε; Τι θα κάνατε ίδιο;</p>
			<p>Ποιο είναι το κεντρικό μήνυμα του διηγήματος; Μέσα από ποιες λεπτομέρειες μεταφέρεται από το κείμενο στον αναγνώστη.</p>

21

RAFT (Role Audience Format Topic)

- Ενθαρρύνει την παραγωγή γραπτών κειμένων
- Βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν το **ρόλο** τους ως **συγγραφείς** αναλαμβάνοντας ρόλους, λαμβάνοντας υπόψη το **κοινό** που θα απευθυνθούν, τη **μορφή του κειμένου** που θα δημιουργήσουν και το **θέμα** που θα προσεγγίσουν από μια οπτική γωνία

22

RAFT: ακρώνυμο από τις λέξεις

- **Role:** Ο ρόλος του **συγγραφέα** (δημοσιογράφος, παρατηρητής, αυτόπτης μάρτυρας, αφηγητής κλπ)
- **Audience: Κοινό** (αυτός που θα διαβάσει το κείμενο: ο δάσκαλος, οι συμμαθητές, κλπ.)
- **Format: Μορφή** (επιστολή, άρθρο, ποίημα, κλπ)
- **Topic: Θέμα** (το αντικείμενο του κειμένου μπορεί να είναι ένας χαρακτήρας ενός μυθιστορήματος, ένας διάσημος επιστήμονας, κλπ.).

23

RAFT

- Προσδιορισμός αυτού που οφείλουν **οι μαθητές να κατανοήσουν και να επεξεργαστούν** καθώς διαβάζουν ένα κείμενο, βλέπουν ένα βίντεο, κλπ.
- **Ρόλοι** που θα μπορούσαν να αναλάβουν οι μαθητές ως **συγγραφείς** καθώς και το **κοινό** στο οποίο θα απευθυνθούν.
- Οι μαθητές αναλαμβάνουν τον **ίδιο ρόλο** ή **επιλέγουν από διαφορετικούς ρόλους** ανάλογα με αυτό που τους ταιριάζει.

24

Ενδεικτικός πίνακας με πιθανό περιεχόμενο των στοιχείων RAFT:

Ρόλος	Κοινό	Μορφή	Θέμα
Ο μαθητής παίρνει το ρόλο της Γης (Η Γη γράφει αυτό το κείμενο)	Το κοινό είναι ο Ήλιος (Ο Ήλιος διαβάζει το κείμενο που γράφτηκε από τη Γη)	Η μορφή είναι ένα φιλικό γράμμα (Η Γη γράφει ένα φιλικό γράμμα προς τον Ήλιο)	Το θέμα είναι η περιστροφή της Γης γύρω από τον Ήλιο και η κλίση της που επηρεάζουν τη ζωή πάνω σε αυτή όλη τη διάρκεια του έτους.
Μάρκο Πόλο	Εγγόνια	Ταξιδιωτικό ημερολόγιο	Το ταξίδι του Μάρκο Πόλο στην Κίνα
Λεονάρντο Ντα Βίντσι	Πελάτης	Επαινετικά σχόλια για τον πίνακα της Μόνα Λίζα	Να πείσετε τον πελάτη για να αγοράσει τον πίνακά σας.
Ξεναγός	Τουρίστας	Ταξιδιωτικό φυλλάδιο	Εμπνεύστε τους τουρίστες να έρθουν στην Αίγυπτο.
Σαίξπηρ	Θαυμαστές του Ρωμαίου και της Ιουλιέτας	Συγγραφή σεναρίου	Ξαναγράψτε το τέλος του Ρωμαίου και της Ιουλιέτας.

25

Total Physical Response Storytelling (TPRS)

- **Συντονισμός της γλώσσας και της σωματικής κίνησης.**
- **Κινήσεις που συνοδεύουν το λεξιλόγιο και λειτουργούν ως μνημονικά βοηθήματα.**
- Παράδειγμα: “**Old Simon Says**”

26

Frayer Model



27

Frayer Model



28

Think-Pair-Share

Διδακτικός στόχος: π.χ. η διδασκαλία ενός νέου κειμένου (και λεξιλογίου) και η αναζήτηση βασικών εννοιών μέσα από την ανάλυση του περιεχομένου

- οι μαθητές σκέφτονται ατομικά πάνω στο θέμα ή απαντούν σε μια ερώτηση
- δημιουργούν ζευγάρι με έναν συμμαθητή τους και συζητούν το θέμα ή την ερώτηση
- μοιράζονται τις ιδέες τους με την υπόλοιπη τάξη.

29

Find - Someone - Who (Βρες Κάποιον Που...)

- Οι μαθητές προσπαθούν να βρουν συμμαθητές τους που ταιριάζουν σε μια περιγραφή ή γνωρίζουν κάποιες πληροφορίες. Κρατούν στα χέρια τους μια **λίστα** (το περιεχόμενό της μπορεί να εναλλάσσεται ανάλογα με το σκοπό) και περπατούν μέσα στην τάξη προσπαθώντας να βρουν ένα πρόσωπο που έχει ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό.

30

Find - Someone - Who (Βρες Κάποιον Που...)

- Όταν το βρουν, γράφουν το όνομά του δίπλα στο χαρακτηριστικό που του ταιριάζει και προχωρούν στον επόμενο. Ο στόχος είναι να συναντηθούν και να μιλήσουν με όσο το δυνατό περισσότερους συμμαθητές τους μέσα σε ένα ορισμένο χρονικό διάστημα προκειμένου να γράψουν ένα όνομα δίπλα σε κάθε χαρακτηριστικό της λίστας τους.

31

KWL (Know– Want to know- Learned)

- Καταιγισμός ιδεών σχετικά με **ότι γνωρίζουν γύρω** από ένα θέμα. Καταγραφή στη στήλη **K**
- Δημιουργία λίστας ερωτήσεων σχετικά με αυτό που **θέλουν να μάθουν** για το θέμα. Καταγραφή στη στήλη **W**
- Μελετούν ένα κείμενο ή άλλο πληροφοριακό υλικό. **Καταγραφή στη στήλη L αυτό που τελικά έμαθαν**

32

KWL (Know– Want to know- Learned)

Γνωρίζω	Θέλω να μάθω	Έχω μάθει

33

Jigsaw (Συνεργατική Συναρμολόγηση)

- Η **ομάδα** γνωρίζει σε βάθος μία πτυχή ενός θέματος, μιας έννοιας ή μίας ενότητας. Οι **μαθητές βρίσκονται σε πλήρη αλληλεξάρτηση** για την ολοκλήρωση του έργου ή την επίλυση του προβλήματος.
- Το θέμα διαιρείται σε **υποθέματα** και ο **κάθε μαθητής διερευνά ένα από αυτά**, δηλαδή ένα μόνο μέρος του υλικού προς μάθηση.

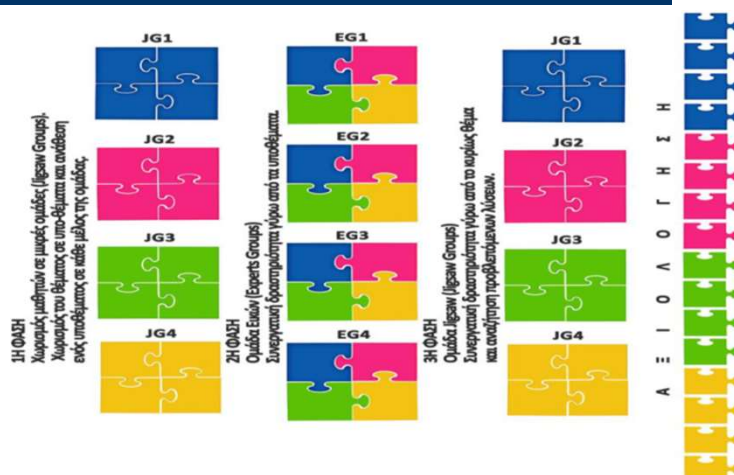
34

Jigsaw (Συνεργατική Συναρμολόγηση)

- Οι μαθητές γίνονται **ειδήμονες (experts)** μιας **υποενότητας** και κατόπιν τη διδάσκουν στα άλλα μέλη της ομάδας τους προκειμένου να ολοκληρωθεί το μαθησιακό έργο
- η **αλληλεξάρτηση των μελών της κάθε ομάδας** (ο καθένας διδάσκει και διδάσκεται από τους άλλους) ενώ υποχρεώνεται να δείξει **ιδιαίτερη προσοχή** αφού στο τέλος θα εξεταστεί σε όλες τις υποενότητες.

35

Jigsaw (Συνεργατική Συναρμολόγηση)



36

Σας Ευχαριστώ

<http://asiganou.blogspot.gr/>